

Polomské novinky

Mesačník občanov obce Polomka • Ročník XXXIII • 16. september 2023 • Nepredajné

11

Dnes v čísle

- HALLOWEEN NA BUČNÍKU
- NOSITELIA TRADÍCIÍ
- ŠKOLSKÝ ROK UŽ NAPLNO ODŠTARTOVAL...
- 7. ROČNÍK TENISOVÉHO TURNAJA V POLOMKE
- OKTÓBER – MESIAC ÚCTY K STARŠÍM A TAKÝTO BOL U NÁS...

Slovo starostky

Vážení spoluobčania, milí Polomčania, mesiac október prebehol rýchlo. Je-seň je už v plnom prúde, čomu nasvedčuje opadané lístie, sychravé počasie, kratšie dni, menej slnka... V našej obci sa tento mesiac niesol v znamení úcty k starším. „Človek je krásny nielen vtedy, keď má pružný krok. Človek je krásny podľa múdrosti, čo zraží sa mu v oku, podľa vrások a bielych vlasov, podľa slov, keď ponára sa v hovore s deťmi do rokov, keď aj on bol mladý. Človek je krásny vtedy, keď ho ľudia majú radi.“ Dňa 12.10. sme pri tejto príležitosti pozvali všetkých seniorov nad 75 rokov na obecný úrad, kde sme pre nich pripravili príjemné posedenie, ziacy zo ZŠ a ZUŠ pekný program a na záver dostal každý malý darček. Všetci zúčastnení mohli vidieť aj prezentáciu starých fotiek našej obce, ktorou prispel k obohateniu programu pán František Ďurčenka, za čo mu ďakujem. Tým, ktorí sa nemohli zúčastniť bol darček doručený domov. K organizácii tejto milej akcie prispeli okrem zamestnancov obce aj členky sociálnej a zdravotnej komisie. Dovoľte mi, ešte raz všetkým seniorom v našej obci poďakovať za životnú múdrosť, ktorú odovzdávajú nám mladším, za lásku, pochopenie a každodennú pomoc. Nech sú vaše dni plné pevného zdravia, milých slov, záujmu zo strany rodiny a vnúchat. Tešíme sa na budúci ročník.

Počas mesiaca sa nám podarilo aj zrealizovať odvodnenie Ulice Sama Chalúpku. Verím, že to prispeje k lepšej kvalite života hlavne obyvateľom v dolnej časti spomínanej ulice. Dokončila sa rekonštrukcia budovy Rozličného tovaru a parkoviška. V budove pošty začali od 16.10. úradovať pracovníci z Národného projektu Rozvojové tímy I. Momentálne sú k dispozícii 8 pracovníci – rozvojový pracovník plánovania, nene, nenementorka, rozvojový pracovník pre bývanie, rozvojový pracovník pre mládež, rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo, sociálny pracovník. Spomínaní pracovníci budú k dispozícii pri riešení problémov najmä marginalizovaných rómskych komunít. Naša obec je jednou zo 60 obcí, kde sa tento národný projekt realizuje. Viac o tomto projekte nájdete na našej internetovej stránke.

Do našej obce zavítali aj hviezdy divadelných dosiek – Maroš Kramár, Jozef Vajda, Peter Šimun, a to konkrétne so škandalóznou komédiou Lordi. Verím, že ste si predstavenie užili a naši slovenskí herci nám spríjemnili pondelkový, októbrový večer. Pán Vajda nás spomenul aj v týždenníku Slovenka.

Počas mesiaca sme pripravovali aj cintorín, aby sme si našich zosnulých pripomenuli s úctou, v prostredí čistom a upravenom. Smetí je z roka na rok viac a myslím, že by sme do budúcnosti mohli zväčšiť minimalizovať používanie všetkých umelín, aby sme chránili našu zem. Žiaľ, okrem sviečok, kahancov, vencov a kvetov sa medzi nami nájdajú aj takí, ktorí využívajú odpadkové koše v cintoríne aj na vyhadzovanie TKO z domácností. Často sa medzi smetami objavajú sklenené fľaše z alkoholu, uhynutá hydina a mnoho iného. Dobré čítate, aj takéto prekvapenia nás čakajú pri vyprázdňovaní košov. Preto by som chcela poprosiť všetkých, ktorí niečo uvidia, aby to oznámili na obecnom úrade. Z toho dôvodu sme sa rozhodli cintorín viac monitorovať kamerovým systémom a verím, že toto pietne miesto nebudeme dehonestovať tým, že z neho spravíme smetisko.

Koncom októbra sa naša FS Brezinky zúčastnila celoštátnej prehliadky folklórnych skupín s názvom Nositelia tradícií vo Vranove nad Topľou, kde získala krásne druhé miesto. Máme doma unikát, ľudí, na ktorých môžeme byť právom hrdí. Patrí im obrovské ĎAKUJEM a obdiv za ich neustálu snahu sa zlepšovať, za hodiny skúšok, za všetok čas, ktorý venujú folklóru. Veľa času trávia reprezentovaním po festivaloch a súťažiach a musím povedať, že je to veľmi náročné. Ale toto všetko robia s láskou a veľmi dobre, čo je aj vidieť. Nech Vám to ešte dlho dobre spieva a tancuje. Veľa chuti a odhodlania do ďalších dní prajem. Tešíme sa z Vašich úspechov.

Počas posledného víkendu sme pre deti pripravili Halloweenškú akciu, kde sa učili pod vedením pani Martiny Matušekovej Černákovéj zdobiť krásne medovníčky a v poobedných hodinách vyrezávali tekvice. K dispozícii bolo aj chutné halloweenské menu. Ohlasy na túto akciu sú veľmi pozitívne, čo nás teší a, samozrejme, aj vaša účasť nás milo prekvapila. Vidieť detskú radosť stálo za to.

Aj takýto bol október v našej obci. Do nasledujúceho mesiaca prajem všetko dobré.

Vaša starostka PhDr. Magdaléna Melagová

Obec Polomka s.r.o. počas zimnej sezóny 2023/2024 obsadzuje na prácu v penzióne Buč-ník pracovné pozície: čašník/servírka, pomocná sila v kuchyni, upratovačka. V prípade záujmu je potrebné zaslať žiadosť s uvedením kontaktných údajov (+životopis) mailom na adresu: personalne@polomka.sk, alebo priamo na obecný úrad v Polomke osobne.

FSK Brezinky a ich hostia pozývajú na víkend s Brezinkami, ktorý sa uskutoční

18. a 19. novembra v kultúrnom dome v Polomke.

V sobotu sa vám v programe pod názvom

„Keď sme sa tak zišli“ predstavia:

MSSK UFS Mladosť z BB, FSK Goral zo Suchej Hory, DFS Radosť z Trenčína, DFS Brezinky a FSK Brezinky.

Program začína o 17.00 hodine, vstupné je v cene 5€.

V nedeľu vás svojím muzicírovaním v programe pod názvom

„Zahrajte mi zahraj“ potešia:

LH Oriek, Jozef Perúnsky s kamarátmi, LH Bartošovci, LH Náture, LH Radosť z Trenčína, LH Brezinky.

Začiatok programu je o 14.00 hodine, vstupné je v cene 5€.

Príďte s nami spoločne prežiť tento víkend na ľudovú nôtu a nadobudnúť tak nezabudnuteľné a neopakovateľné zážitky či spomienky.

Vstupenky si môžete zakúpiť v predpredaji v kancelárii kultúry na obecnom úrade.

POZÝVAME VŠETKÝCH MILOVNÍKOV
ĽUDOVÉHO UMENIA NA

Víkend s Brezinkami

Kultúrny dom v Polomke

18. novembra 2023 | 17.00

19. novembra 2023 | 14.00

PREDPREDAJ VSTUPENIEK V KANCELÁRII KULTÚRY
NA OBCNOM ÚRADE V POLOMKE

SPOLOČENSKÁ KRONIKA október 2023

Narodení: 0, Prihlásení: 2, Odhlásení: 4,
Zomretí: 2. Počet obyvateľov k 31.10.2023 - 2846

SPOMÍNAME

Sú bolesti, na ktoré nie je liek. Sú rozhodnutia, ktoré nevrátiš späť. Sú spomienky, ktoré nikdy nevymažeš. Sú ľudia, na ktorých nikdy nezabudneš. Dňa 18. novembra si pripomínáme nedožitú osemdesiatu šieste narodeniny našej mamy, starej a prastarej mamy

Emílie Šandorovej.

S láskou a vďakou spomína dcéra Janka s rodinou.

...

Odišiel si cestou, ktorou ide každý sám, len brána spomienok ostala dokorán... Ten kto ťa poznal si spomienku, a ten, čo ťa mal tak rád, nikdy nezabudne.

Dňa 24. novembra uplynú 2 roky, čo nás opustil manžel, otec a starý otec

Marián Ocel.

V tichej spomienke s láskou spomína manželka. Viera, syn Michal s rodinou, syn Stanislav s rodinou, syn Marián s rodinou a ostatná rodina.

...

Dňa 9. októbra uplynulo 12 rokov, čo nás navždy opustil náš drahý otec

Ladislav Onisko

a zároveň 11. novembra uplynulo 14 rokov, čo stíchlo srdiečko našej milovanej mamy

Emílie Oniskovej.

Kto ste ich poznali, venujte im spomienku a tichú modlitbu. S láskou a vďakou spomínajú dcéry Erika a Ingrid s rodinami a rodina Bulavová.

...

Pozeralme hore ku hviezdám, vieme, že si niekde tam. Pri tom pohľade si slzy utierame a na Teba s láskou spomínáme.

Dňa 19. novembra sme si pripomenuli smutné druhé výročie úmrtia

Vladimíra Predajňu.

S láskou spomínajú manželka Anna, Jaroslav s Timeou, súrodenci, susedia a ostatní známi.

Halloween na Bučníku

Vibrácie a pozitívna energia, taký bol sobotňajší Halloween na Bučniku, kde sa šikovná cukrárka Martina Matušková Černáková postarala, o nezabudnuteľný, kreatívny čas spolu s deťmi, ktoré sa tešili z veľkého množstva hýrivých jesenných farieb, ktorými zdobili medovníkové tekvičky, mačky, domčeky, ducha, pavučinky. Deti mali možnosť vyskúšať zdobenie medovníkov od základov, a to vymiešanim cukrovej polevy, ktorú prifarbovali rôznymi farbami.

Pre všetkých hostí bolo v ponuke výborné halloweenske menu, po ktorom

sme plynulo prešli k vyrezávaniu tekvic. Deti opäť pomáhali s dlabaním tekvice a uplatnili ich fantáziu pri kresbe očí, nosa a zubov.

Najkrajším momentom celej akcie bolo záverečné zapálenie tekvic, pri ktorom boli vidieť iskričky šťastia v detských očiach a úsmevy v ich tvárach. Práve tento moment nás presvedčil o tom, že takýchto akcií je v našom okolí málo, a preto už pracujeme na prípravách ďalšej a pevne veríme, že sa na nej spoločne vidíme v rovnakom, ak nie väčšom počte.

L. Urbančíková

Lordi

16.10.2023 k nám zavítali famózni Lordi v rovnomennej divadelnej hre, ktorá je dielom, ktoré vzniklo na základe objavenej korešpondencie v podkroví jedného z parížskych bytov. Objavil ju literát Pascal Renia, ktorého mimoriadne zaujala a snažil sa z nej vyťažiť potenciál dramatického diela. Konkrétne však ide o hru, ktorú mali takpovediac rozpisánu ešte Oscar Wilde s priateľom Robbiem Rossom. Inšpiráciou pre napísanie politickej frašky na anglickú aristokraciu, ktorá mala zdá sa recept na morálku a tradicionalitu, sa stalo práve Wildovo odsúdenie londýnskym súdom za sodomiu a jeho dvojročné väzenie.

Napriek tomu, že hra Lordi je pikantná ba priam až škandalózna salónna komédia, utahujúca si z mužskej samolúbosti, získala si polomské pub-

likum a ohlasy na hru boli veľmi pozitívne. Vo vestibule kultúrneho domu organizátori pripravili divadelnú kaviareň pre publikum, ktorá zožala veľký úspech rovnako ako samotná hra.

Ocenenie športovcov roka VŠC Dukla

V priestoroch Štátnej opery v Banskej Bystrici posledný októbrový pondelok zorganizovalo Vojenské športové centrum Dukla vyhodnotenie svojich najlepších športovcov za rok 2023. Nominovaná bola aj členka LO HST Polomka-Bučník Marianna Jagerčíková, ktorá v celkovom hodnotení skončila na vynikajúcom druhom mieste. Výsledky ankety vzišli z hlasovania 60 trénerov a zamestnancov VŠC DUKLA. V kategórii seniorov bola víťazkou vodná slalomárka Eliška MINTÁLOVÁ, ktorá sa v roku 2023 stala vicemajsterkou sveta, zvíťazila v pretekoch SP a vybojovala si priamu účasť na OH v Paríži 2024. Druhá skončila

majsterka sveta v skialpinizme Marianna JAGERČÍKOVÁ, ktorá je však členkou Dukly ešte len druhú sezónu a k tomuto úspechu jej srdečne gratulujeme. Tretie miesto obsadila minuloročná víťazka, lyžiarka Petra VLHOVÁ, na ďalších miestach skončili:

4. miesto SALKAZANOV Taimuraz
5. miesto JÁNY Patrik
6. miesto FORSTEROVÁ Viktória
7. miesto CHOCHLÍKOVÁ Monika
8. miesto BÁTOVSKÁ FIALKOVÁ Paulína
9. miesto GAJANOVÁ Gabriela
10. miesto JUNG Marian

Archív: Marianna Jagerčíková

7. ročník tenisového turnaja v Polomke

Obec Polomka - športová komisia, usporiadala v nedeľu 01.10.2023 o 9.00 hodine na multifunkčnom ihrisku pri materskej škole v Polomke 7. ročník tenisového turnaja, o pohár starostky obce Polomka. Turnaj sa odohral vo veľmi priateľskej atmosfére, pretože len pri tejto príležitosti sa stretávajú na kurte viacerí milovníci tenisu, ktorí v priebehu roka hrajú tenis viac-menej v stabilných dvojiciach.

Napriek výbornej atmosfére sme videli mnoho nádherných výmien, za ktoré by sa nehanbili ani profesionálni tenisti. Z dvoch základných skupín, v ktorých súťažilo 7 športovcov, vzišli štvrtfinálové dvojice, z týchto následne do semifinále

postúpili Peter Kováč, Peter Kohút, Jozef Brozman ml. a Patrik Hrablay. Peter Kohút si poradil s Petrom Kováčom a Patrik Hrablay zvíťazil nad Jozefom Brozmanom ml., vďaka čomu mali možnosť zabojsť o víťazný pohár. Finále opäť ponúklo parádny vyrovnaný tenis, ale víťaz môže byť len jeden a tohto roku to bol Peter Kohút, ktorému k tohtoročnému víťazstvu gratulujeme. Tešíme sa, že sa na turnaji objavili aj noví tenisti a oceňujeme aj odvahu Kristínky Tabernausovej, ktorá potrápila každého súpera, proti ktorému nastúpila. Veríme, že o rok sa zídeme vo väčšom počte.

L.Hrablay

Poistovňa Kooperatíva tentoraz nepoistovala, ale skrášľovala prostredie CDR

Jedného septembrového dňa dostalo CDR Polomka príjemný email od poisťovne Kooperatíva, pobočky Brezno. V ňom stálo, že si vybrali naše zariadenie na realizáciu dobročinného projektu, a to skráslenie prostredia CDR. Vyčlenili si pre nás finančné prostriedky, ktoré sme mali použiť na nákup potrebného materiálu na realizáciu daného projektu. V CDR máme stále veľa práce a máme čo budovať a zdokonaľovať, preto sme hneď vedeli, na čo použijeme tieto darované finančné prostriedky a čo z nich vytvoríme.

Rozhodli sme sa, že urobíme povrchovú úpravu na hodčákach pre deti, natrieme drevenú stenu na garáži, natrieme bráničku a vytvoríme slimákový gabión s okrasnými kvetinami, ktoré môžeme časom vymeniť za bylinky. Pred realizáciou projektu sme teda zakúpili potrebné veci a mohli sme sa pustiť do práce.

Ešteže sú teraz predpovede počasia také presné, pretože sme vystihli posled-

ný slnečný teplý deň pred dažďovým sychravým obdobím. Deň „D“ bol teda 18.10.2023, kedy k nám s pracovným nasadením nabehlo päť šikovných dievčat z Kooperatívy, na čele s ich regionálnou riaditeľkou p. Zdenkou Mlynárikovou. Ihneď sme zistili, že nie sú zručné len v poisťovníctve, ale vedia zobrať do ruky aj krampáč, lopatu či štetec. Pri realizácii asistovali aj kmeňoví zamestnanci na čele s pani riaditeľkou CDR. Mgr.Martou Kysuckou a spolu vytvorili zohratý tím. Po niekoľkých hodinách bola práca hotová a všetci sme mali dobrý pocit, že sme urobili niečo užitočné pre naše deti z CDR.

Touto cestou chceme teda poďakovať zamestnancom poisťovne Kooperatíva v Brezne za finančný darček pre deti a dobre vykonanú prácu.

Mgr.Mária Ďuricová,
za deti z CDR Polomka, SUS Včielky

Nositelia tradícií

Je celoštátna postupová súťaž a prehliadka folklórnych skupín, ktorej počiatky siahajú až do roku 1950. Od roku 1979 sa táto súťaž koná pravidelne každé tri roky. Našej folklórnej skupine sa podarilo štvrtýkrát úspešne postúpiť na celoslovenskú prehliadku. V dňoch 28.-29.10. sa toto vrcholné podujatie uskutočnilo vo Vranove nad Topľou.

Ceny sú rozdané, múdre rady poradené, najlepšie folklórne skupiny na Slovensku odprezentované a emócie ešte nespracované... Každá prehliadka má svoje čaro, tá najvyššia je ale predsa len v našom ponímaní akoby najdôležitejšia. Máme ju úspešne za sebou a z Vranova sme prišli obohatení naozaj o všetky možné zážitky a emócie. Radosť, smiech, aj veľké dojatie a pokora sa miešali pri sledovaní všetkých výborných programových číslach najlepších kolektívov. Laureátom sa stali naši dobrí známi z Gemerskej Polomy s programom Ameriku som zvodroval. V zlatom pásme sa umiestnili Brezinky z Polomky, Podžiaran z Papradna, Parchovianka z Parchovian,

Zamutovan zo Zamutova, Raslavičan z Raslavič. Strieborné pásmo získali Sliachanka z Liptovských Sliachov a Jelenčan z Jelenca a bronzové pásmo Verešvaran z Červeníka a Mladost zo Šenkvic.

K tomu nádherný zážitok zo sprievodných podujatí. Koncert LH Muzička a scénický program FS Vranovčan Poklona o pánovi Lazorníkovi, len umocnili príjemnú atmosféru na tohtoročnej prehliadke Nositelia tradícií. Ďakujeme šikovným organizátorom a všetkým, ktorí pre nás toto všetko pripravili. Najväčšie poďakovanie ale patrí vám FSK Brezinky, za vašu činorodú aktivitu, za to, že s vami žijú naši nositelia, naše zvyky, obyčaje, že šírite dobré meno našej dediny. Programové číslo, ktoré sa postupne vyvinulo do podoby, ktorú sme odprezentovali vo Vranove okrem výborného hodnotenia získalo špeciálnu cenu za výber originálneho námetu. Vďaka všetkým členom, ktorí prispeli svojou jedinečnosťou a talentom sme s rešpektom a pokorou posunuli odkaz našich nositeľov tradícií na celoslovenskú úroveň.

Školský rok už naplno odštartoval...

Začiatok septembra je čas, keď sa otvoria brány všetkých škôl a pre nás učiteľov i žiakov znamená, že čas oddychu sa skončil a začína náročná cesta za poznávaním, ale aj obdobie školských aktivít, nielen vzdelávacích.

Našu školu navštevuje v tomto školskom roku 231 žiakov, čo je oproti minulému roku nárast o 30 žiakov. Do prvého ročníka nastúpilo 44 žiakov, a preto sa vyučujú v dvoch triedach. Celkom máme na škole 13 kmeňových tried.

Populďňajšiu činnosť detí zabezpečuje Školský klub detí. V tomto školskom roku ho navštevuje 72 žiakov, a preto sme museli zriadiť tri oddelenia. Okrem toho môžu žiaci po vyučovaní navštevovať rôzne krúžky, ktorých máme spolu 23 a sú rôzneho zamerania, takže každý žiak si môže nájsť to, čo ho zaujíma.

Škola každoročne organizuje mnoho podujatí kultúrneho, poznávacieho a športového charakteru v škole, v obci, ale aj exkurzie do múzeí na Slovensku.

V mesiaci september boli žiaci vo Zvolene, kde si prezreli legionársky vlak. Okrem toho tradične organizujeme DEŇ JAZYKOV zameraný na rozvoj komunikačných zručností v anglickom jazyku a na spoznávanie aj iných jazykov.

Október je venovaný úcte k starším, v rámci ktorého sa organizujú besiedky so starými rodičmi, pripravuje sa kultúrny program na stretnutie s dôchodcami, na výtvarnej výchove vyrábajú žiaci pozdravy svojim starým rodičom a našim bývalým kolegom. Október je tradične spojený so šarkanmi a v rámci ŠARKANIADY žiaci súťažia vo výrobe najkrajšieho šarkana ako aj o Najvyšší vzlet šarkana.

V novembri si pripomíname výročie Polomskej vzbury a pripravujeme lampionový sprievod. V tomto školskom roku sme vyhlásili aj regionálnu súťaž POLOMSKÉ ŠTYRI ZVONY v prednese poézie a prózy, ako ja v literárnej tvorbe.

Pred Vianocami sa žiaci aj učitelia lúčia so starým rokom na Rozlúčke so starým rokom, na nej sa niektorí žiaci predstavia so svojím výročným programom a potom nasleduje tanečná zábava spojená s losovaním tomboly.

Ďalšie podujatia Vám predstavíme v januári a budeme Vás pravidelne informovať, čo všetko sa nám podarilo, aké úspechy sme dosiahli, aké zaujímavé aktivity sme zorganizovali.

Október – mesiac úcty k starším a takýto bol u nás...

Roky každému utečú doslova ako voda. Uprostred starostí i radostí. Až jedného dňa je tu jeseň nášho života, ktorá prichádza pomaly a nenápadne. Ale vyhnúť sa jej nedá. Z času na čas vás niečo zabolí, objavia sa a pribúdajú vrásky, obeľujú vlasy...

Pamätajte na to, že každý malý chlapec či dievča bude raz dedkom alebo babkou. A preto - úcta k starším by mala byť pre všetkých nás samozrejmosťou. Zaslúžite si ju. Vekom ste nadobudli rôzne skúsenosti, ktoré odovzdávate nám, mladším, čím obo-

hacujete naše životy.

Pod záštitou obce Polomka sme pri tejto príležitosti pripravili, príjemné posedenie pri kávičke a čaji s malým sladkým občerstvením, no najmä v miljej spoločnosti detí z umeleckej školy a Základnej školy v Polomke. Deti si pripravili rôzne darčeky, básničky a milé piesne s poďakovaním za všetko krásne a dobré, čo ste pre svoje

vnúčatká urobili a v budúcnosti ešte urobíte. Mnohí z vás sa dennodenne podieľate pri výchove svojich vnúchat a mnohokrát im nahrádzate rodičov či kamarátov. Deti najlepšie vedia oceniť vašu lásku, pohľadanie i vašu účasť pri spoločných hrách.

Veríme, že sa Vám páčilo a vidíme sa v rovnako dobrej nálade aj o rok.

Tak nahrádzajme náš nesplnený dlh...

V minulosti na Horehroní rodinné spoločenstvo udržiavalo silné väzby, keď tu dominovalo 4. Božie prikázanie – „Cti otca svojho i matku svoju.“

Často v malej drevnici žili tri ba i viac rodín, ale nahliadnime do bežnej trojgeneračnej rodiny. Otec – matka (mama), zdôrazňujem mama preto, lebo v Polomke matka znamenala stará mama, dnes je to stará a u mladých prevzaté zo západného, prípadne východného Slovenska – babka.

Rodina otec – mama, päť až desať detí, lebo chudobný človek nebol bohatý na chlieb, ale na deti a i tento fakt vyplýval z pokorného náboženského presvedčenia nášho ľudu.

Za stolom, na širokej drevenej lavici, prípadne na prípecku, unavený ťažkou životnou drinou i ťarchou života, ležal starý, po polomsky ňanko, odkázaný na pomoc päť – šesť ročných detí, ktoré mu počas dňa podali to najzákladnejšie potrebné pre jeho vyhasínajúci život. O ďalšie ošetrovanie sa musela postarať z poľa unavená nevesta a syn so staršími deťmi sa staral o dobytok, zabezpečoval chod gazdovstva i základnú prípravu na druhý deň.

Stávalo sa, že už pri varení obvyklého ciaru na večeru, gazdina odriekala ruženec, aby sa ho domodlila, keď mala unavené nohy v lavore a v drienotách sa domodlievala posledné zdravie.

Každá rodina bola iná a kde zostala doma stareňka – matka, slabá v nohách, ale ešte s dobrým jazykom a prítomnosťou ducha, ej, tá vedela ešte poriadne dirigovať deti, ktoré zostali doma a veru na ich prirodzené detské hry, im zostával iba ukradnutý čas. Nuž ale za to ich neraz odmenila nejakou legendou, príbehom, ktorý sa kedysi stal, spestrila ho s výstižným príslovím, ba stareckým hláskom zaspievala pesničku, s vnúčatkami sa pomodlila a kontrolovala, či v dome ide všetko po poriadku, takže spĺňala úlohu akejsi vychovávateľky, aby vnúčatká boli k svetu, aby od útleho detstva privykali na prácu, na povinnosti a aby sa ani medzi vrstovníkmi a neskôr medzi čeladou, nezahanbili.

Dievčatá naučila vyšívvať, priať a všetko, čo bolo treba vedieť pri zhotovovaní kroja a ešte vždy mala v rodine matriarchálne právo veta.

Chlapci získavali základné zručnosti od svojich ňanok, otcov a príbuzných. Náš človek bol sebestačný pri budovaní obydlí, pestovaní poľnohospodárskych plodín, výrobe potravinárskych produktov, skromného nábytku, vkusne ozdobeného ľudovým rezbárskym alebo maľovaným motívom, odevu a pre toto všetko boli a ešte i teraz sú poženhaním pre rodiny múdri starí rodičia odovzdávajúci poznatky i tradície vnúčatkám.

Vysoké drevené brány a domy cez deň boli otvorené, lebo starí ľudia

i keď nevládni, boli rešpektovaní, požívali úctu, takže práve preto prevažne boli i domy chránené pred zlodejmi. V Polomke už v r.1725 gróf Štefan Koháry II. Založil chudobinec pre 12 osôb, no ten slúžil len pre nemajetných a osamelých ľudí, ktorí nič nevlastnili a nemal sa kto o nich postarať. Niektoré rodiny boli i štvorgeneračné, no šikovná gazdina vedela chod rodiny zorganizovať – zmenežovať, že každý člen rodiny dostal okrem hlavných povinností svoju úlohu i pri zabezpečovaní opatery starých. V tých časoch neboli dôchodky ani opatrovateľky, sedliak žil ako v rozprávke o troch grošoch – jeden groš vracal rodičom, druhý požíčoval svojim deťom a z tretieho sám žil.

V žiadnom prípade sa nemôžeme stotožniť s názorom, že, jaj, vtedy bol iná doba, ženy boli doma a podobne. Áno, nevenovali sa tak dôkladne svojim deťom, neležali vyleštený nábytok a dlažby, ale tiež sa drevenica aspoň dvakrát do roka vybielila, vymieňala sa čerstvá slama do strožliakov, vyrabala sa všetok kuchynský riad. Neboli práčky, bielizeň sa doma ozvárala a na potoku pláchala leto-zima, s výrobou a údržbou kroja bola nevýslovná práca, nehovoriac o drine v poli i doma v gazdovstve. K tomu krdlik detí, náboženské povinnosti a bol čas i na zábavu, podľa tradícií sa stále niečo dialo a žena, ak chcela byť vá-

žená, musela byť čistá a upravená na každú príležitosť. Chcela by dnešná moderná žena vymeniť svoj život za jej?

No tu sa stíšim, pretože v našej obci ešte šľachetnosť a láska k starým nevymrela a pokiaľ im to pracovná vyťaženosť a mentálne zdravie rodičov dovoľuje, vedú vytvoriť krásnu starobu pod jednou strechou a láskou pri svojich drahých a mnohým neprekáža ani oceán ani kanál La Manche v náročných rodinných situáciách sa vracajú, aby dôstojne zaopatrili svojich blízkych.

Tak ako v minulosti i dnes sa pokorme biblickému odkazu: „Synu, pomáhaj v starobe otcovi a nezarmucuj ho, kým žije. Ak slabne na duchu, maj s ním strpenie a neopovrhuj ním, kým si v plnej sile. Povestť ruháča má, kto opustí svojho otca a prekliaty je od Boha, kto trápi svoju matku.“

Vďaka však patrí i ľuďom inej ideológie, ktorí majú vo svojom srdci zakódované človečenstvo – akýsi morálny kódex. Ešte stále žijeme v oktáve modlitieb za dušičky, cintoríny rozžiarené a rozkvitnuté, hroby blízkych čakajú na naše stíšenie, zastavenie sa, na náš dialóg len s nimi, venujme im ho a prosíme za pokojnú nesmrteľnosť ich duší, tak nahrádzajme nesplatený dlh voči nim počas pozemského života.

Mária Ocelová